

Jiří Glet

Pavlík na prázdninách
na Valašsku

Jiří Glet

**PAVLÍK NA PRÁZDNINÁCH NA
VALAŠSKU**

KAM NA PRÁZDNINY

Bylo jaro a sluníčko se usmívalo. Tatínek přišel z práce a usmíval se taky.

„Tak si představ maminko, že mě firma vyslala na letní stáž do Říma,“ povídal tatínek.

„Snad tam nepojedeš sám?,“ zeptala se s nadějí ve hlase maminka.

„Jak bych mohl nechat doma v létě majitelku galerie?“ žertoval tatínek.

„V létě budeme obývat malý dvoupokojový služební byt přímo v Římě, ale místa v něm bude dost pro celou naši rodinu. Pojede s námi taky Pavlík, už je mu deset let, tak ať trochu pozná svět.“

„To bude senzační, Řím, antické a barokní památky, italské galerie v Římě, Neapoli a Florencii, muzea, nádherné moře a ostrovy,“ zasníla se maminka.

„Pavlík bude jistě taky nadšený.“

Pavlík však tak nadšený nebyl. Když mu maminka řekla o prázdninách v Římě, chvíli mlčel a potom řekl:

„Maminko, pro mě by to nebyly zrovna nejlepší prázdniny. Tatínek, jak ho znám, bude od rána do večera v práci a ty budeš hlavně navštěvovat muzea a galerie. To by nebylo nic pro mě. Já bych raději jel na prázdniny k dědovi na Valašsko, do Valašské Lhoty. Děda už je v důchodu, je v mysliveckém svazu, a dobře zná přírodu. To by mě moc bavilo, poznávat s dědou přírodu a pak, naše báječná babička umí tak skvěle vařit.“

Tak takovou odpověď od svého syna maminka vůbec nečekala a byla hodně zklamaná. Svěřila se tatínkovi, ale ten to nebral nijak tragicky.

„Víš, maminko, ty pohlížíš na tento svět očima galeristky,“ usmál se tatínek.

„Jsi svým způsobem šťastná žena, neboť si denně obklopena svými milovanými obrazy. Já bych byl naopak rád, kdyby Pavlík jel k dědovi na prázdniny. Nebude tak často vysedávat u počítače a nebude se hlavně zajímat jen o virtuální svět. Bude poznávat skutečný svět, krásnou, valašskou přírodu. Myslím, že mu bude lépe v lese než v nějaké galerii. A pak, děda jde přeci s dobou, má počítač a internet, takže si můžeme s Pavlíkem kdykoliv skypeovat.“

Maminka chvíli přemýšlela a musela dát tatínkovi za pravdu.

„Tak dobře, ať tedy jede Pavlík na prázdniny k dědovi, ale co bude přes léto s mou galerií?,“ tázala se maminka.

„No co by bylo, prostě se přes léto zavře. Stejně jsou v létě tržby velmi malé. Poprosíme paní Pecháčkovou, na kterou je spolehnutí, aby v galerii občas uklidila, a na podzim galerii zase otevřeš.“

„To by šlo,“ souhlasila maminka.

Když se takhle rodiče domluvili, zavolali Pavlíka a sdělili mu, že tedy pojedou na prázdniny na Valašsko k dědovi. Panečku, ten byl rád. Rádi byli taky dědeček a babička, když se dozvěděli, že u nich vnuk bude přes celé letní prázdniny.

VLAŠTOVKY A JIŘIČKY

Prázdniny začaly Pavlíkovi o několik dnů dříve, neboť tatínek musel být na stáži v Římě již na konci měsíce června. Tak jedno krásné červnové odpoledne zavezl tatínek autem Pavlíka do Valašské Lhoty k dědečkovi a babičce. Maminka zůstala doma a balila věci na pobyt v Římě.

K večeru přijel tatínek s Pavlíkem na Valašsko a byli mile uvítáni dědečkem a babičkou. Tatínek poseděl a popovídal si se svými rodiči, ale zanedlouho jel zpět do Prahy za maminkou. Museli totiž ještě zařídit spoustu věcí před odjezdem do Říma. Pavlík byl po cestě unavený a tak šel brzo spát.

Když se ráno Pavlík probudil, sluníčko svítilo a byl nádherný den. Dědečkův domek, s bílou fasádou, stál na stráni pod Smrkovou horou. Na zápraží domku stál stůl, u kterého v letním období, pokud bylo hezké počasí, dědeček s babičkou snídali, obědvali i večereli. Taky Pavlík zde posnídal. K snídani měl čaj a výtečné buchty s mákem, které napekla babička. Dědeček přisedl ke stolu a seznamoval Pavlíka s místní krajinou:

„Nad našim domkem se zdvíhá Smrková hora. Dolů pod námi v údolí teče řeka Ostružná a na ní leží naše ves, Valašská Lhota. Její dominantou je barokní kostel sv. Jana Křtitele. Naproti nám se tyčí Jedlová hora, vedle ní je Javorový vrch a pak Buková hora.“

„Dědečku, dědečku, podívej se kolik kolem nás lítá vlaštovek,“ najednou zvolal Pavlík.

„To nejsou jenom vlaštovky, ale taky jiříčky,“ poučil dědeček Pavlíka.

„Vyprávěj mi něco o nich,“ žadonil Pavlík.

Dědeček se usmál a začal povídat:

„Když k nám na jaře přiletí vlaštovky a jiříčky, tak pro všechny teplomilné obyvatele české kotliny nastává ta lepší část roku. Tito velmi oblíbení ptáci se na našem území každý rok zdržují přibližně pět měsíců, jak ostatně nejlépe vystihují dvě staročeské pranostiky: Na svatého Jiří (24. 4.) vlaštovky už víří a O svatém Matouši (21. 9.) vlaštovky nás opouští.“

„Jak se vlastně dají rozeznat vlaštovky od jiříček?“, dotázal se Pavlík dědečka.

„Vlaštovky obecné si staví hnízda většinou uvnitř budov, v průjezdech, chlévech a chodbách. Hnízdo je otevřené, slepené z drobných kuliček bláta. Taky v naší hospodářské budově, u našeho domku, kde máme uloženo náradí, je několik vlaštovčích hnízd. Vlaštovka má sytě rudou obličejovou masku, velmi tmavý hřbet a křídla, spodek těla je rezavě bílý a má taky dlouhý vidlicový ocas.“

„To jiříčka obecná je o něco menší než vlaštovka. Hnízda si jiříčky staví z drobných kuliček bláta na vnějších stěnách budov. Podívej se Pavlíku na fasádu našeho domku, najdeš zde hnízda jiříček. Jiříčka má temně modročerný hřbet, bílý spodek těla, hrdlo i kostřec. Má taky poměrně mělce vykrojený ocas.“

„Dědečku a existuje nějaký jednoduchý způsob jak rozeznat vlaštovky od jiříček?“

„Ano, existuje jeden velmi jednoduchý způsob jak rozeznat vlaštovky od jiříček. Za letu jiříčce bíle svítí zadní část jejího tělíčka.“

„Jak vlastně vlaštovky a jiříčky poznají, kdy mají odletět do teplých krajin?“, otázal se Pavlík.

„V některých letech se vydaří babí léto a v září a ještě i v říjnu bývá pěkné a slunečné počasí“, povídá dědeček.

„Vlaštovky a jiříčky však přesto v druhé polovině září odlétají. Je to proto, že se neřídí intenzitou slunečního svitu, ale délkou dne. Jakmile se blíží podzimní rovnodennost, vědí, že nastává čas k odletu. Před odletem do svých zimovišť, ve střední a jižní Africe, se vlaštovky a jiříčky shromažďují na telegrafních drátech. Na jaře se pak zase vrací do malebné české krajiny.“

Po snídani dědeček povídá:

„Mám pro tebe Pavlíku jedno překvapení.“

Sešli do údolí a posadili se na břehu řeky Ostružné.

„Dědečku, co tady tak pěkně voní?“ otázal se Pavlík.

„To není jedna vůně, ale dvě vůně, které se navzájem mísí,“ usmál se dědeček.

„Za námi stojí pět mohutných lip, které kvetou a omamně voní. Na břehu řeky Ostružné zase všude okolo nás kvete a voní mateřídouška. K takovému jevu dochází jen jednou ročně, v období letního slunovratu a svátku sv. Jana Křtitele, kdy jsou nejdelší dny a nejkratší noci. Mnozí lidé, včetně mě, právě období okolo letního slunovratu považují za jedno z nejkrásnějších období v roce.“